

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/209/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117206997
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6117206997.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu G. P., a.s., so sídlom L. 8, XXX XX Q., I.: XX XXX XXX, zastúpeného URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 646 181, proti žalovanému L. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. cesta XX/XXX, XXX XX L., v konaní o zaplatenie 778,64 Eur s príslušenstvom o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10Csp/76/2017- 96 zo dňa 27.04.2018 takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu vo zvyšku zamietol (druhý výrok) m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu 576,50 Eur spolu s úrokom z omeškania 5,05% ročne z istiny 576,50 Eur od 18.12.2015 do zaplatenia pokračujúc v splátkach, ktorých výšku a podmienky splatnosti pod sankciou straty výhody splátok v prípade ich riadneho a včasného nezaplatenia určil súd prvej inštancie v treťom výroku svojho rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 202,14 Eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne od 18. decembra 2015 do zaplatenia (prvý výrok), vo zvyšku žalobu zamietol (druhý výrok), vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania (tretí výrok) a povolil žalovanému priznanú istinu a úrok z omeškania splácať v 30,- Eur mesačných splátkach vždy do 15-teho dňa v mesiaci počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v prípade nezaplatenia čo len jednej zo splátok sa stane splatný celý zostatok dlhu žalovaného (štvrtý výrok). Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 22. decembra 2014 a dňa 10. apríla 2015 dve zmluvy o poskytovaní verejných služieb podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách s dodatkami, ktorými sa žalobca zaviazal poskytovať žalovanému telekomunikačné služby, ktoré mu vyúčtoval faktúrami na sumy 17,99 Eur a 101,16 Eur (splatné 9. mája 2015) a 17,99 Eur a 65 Eur (splatné 8. júna 2015). Predmetom dodatkov podľa čl. X bod X.X boli kúpne zmluvy na mobilné telefóny zn. U. L. D. X.X 4G a zn. P. H. S každá zvlášť za kúpnu cenu 1,- Eur (ktorých bežná cena je 190,- Eur a 420,- Eur). Oba dodatky k zmluvám obsahovali v bode 2.5 ustanovenie o zmluvných pokutách v sume 189,- Eur a v sume 419,- Eur, ak žalovaný počas doby viazanosti (24 mesiacov) poruší svoju povinnosť včas a riadne uhradiť cenu za poskytnuté telekomunikačné služby alebo ak počas doby viazanosti poruší svoju povinnosť zotrvať v zmluvnom vzťahu a bez prerušenia užívať služby žalobcu alebo poruší svoju povinnosť neuskutočniť žiadny taký úkon, ktorý by smeroval k ukončeniu platnosti zmluvy. Zmluvná pokuta sa mala znižovať pomerom rozdielu počtu mesiacov doby viazanosti a celých mesiacov uplynutých od uzavretia dodatku do okamihu porušenia povinnosti žalovaného uvedené v čitateli a počtu mesiacov doby viazanosti

uvedenej v menovateli. Pokusom o pokonávku zo dňa 28. septembra 2015 vyzval žalobca žalovaného uhradiť nezaplatenú cenu za služby spolu vo výške 202,14 Eur a zmluvné pokuty dokopy vo výške 576,50 Eur. Súd prvej inštancie mal za to, že nakoľko § 517 ods. 2 O. z. upravuje ako sankciu pri omeškaní so splatením peňažného dlhu úrok z omeškania, je vylúčené, aby bola so spotrebiteľom dohodnutá aj zmluvná pokuta z dôvodu, že by išlo o duplicitnú sankciu. Ďalej uviedol, že okrem neplatenia ceny za poskytnuté služby je spotrebiteľ zmluvnou pokutou sankcionovaný i za nezotrvanie v zmluvnom vzťahu po stanovenú dobu viazanosti. Spotrebiteľovi sa tak znemožňuje pod hrozbou sankcie ukončiť zmluvný vzťah, hoci by mu toto právo mohlo vyplývať zo zákona (napr. v prípade výpovede), čo spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže pre prípad ukončenia zmluvy zo strany dodávateľa žiadna sankcia stanovená nie je. Týmto dojednaním je naplnená generálna klauzula neprijateľných podmienok stanovená v § 53 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „O. z.“). Predmetné zmluvné dojednanie napĺňa aj znaky skutkovej podstaty neprijateľnej podmienky uvedenej v § 53 ods. 4 písm. k) O. z., lebo ide o neprimerane vysokú sankciu spojenú s neplnením záväzku spotrebiteľa, keďže spotrebiteľ je povinný zaplatiť sumu 576,50 Eur ako zmluvnú pokutu, ktorá niekoľkonásobne prevyšuje dlžnú cenu za poskytnuté telekomunikačné služby vo výške 202,14 Eur. Podľa názoru súdu prvej inštancie je kúpna cena za mobilný telefón výsledkom zmluvného konsenzu strán a preto odvíjanie výšky zmluvnej pokuty od zľavy z kúpnej ceny mobilných telefónov nemá žiadne opodstatnenie. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentáciou žalobcu, že pri výške zmluvnej pokuty zohľadnil časový aspekt a pokuta sa znižuje o pomernú časť za každý mesiac, v ktorom žalovaný dodržal zmluvné podmienky, čím žalobca odstránil všetky vady, pre ktoré bola zmluvná pokuta v minulosti súdmi vyhodnotená ako neprijateľná podmienka, nakoľko je zmluvná pokuta neprijateľná najmä preto, porušenie ktorých povinností sankcionuje. Súd prvej inštancie poukázal na viaceré rozsudky okresných súdov, na základe ktorých sa mal žalobca v zmysle § 53a O. z. zdržať používania takejto podmienky v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Ďalej súd prvej inštancie uvádza, že ustanovenie o zmluvnej pokute nebolo stranami individuálne dohodnuté v zmysle § 53 ods. 2 O. z. Zmluva o poskytovaní verejných služieb i dodatok sú pripravené na vopred predtlačenom formulári vypracovanom žalobcom, do ktorého sa len vpisujú konkrétne údaje o žalovanom. Žalovaný tak nemal možnosť žiadnym spôsobom zmeniť obsah zmluvy, ale len zmluvu podpísať alebo odmietnuť ako celok. Neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách sú v zmysle § 53 ods. 5 O. z. absolútne neplatné, a preto z nich nemožno priznať plnenie. Vzhľadom k uvedenému súd prvej inštancie žalobu v časti zmluvných pokút s príslušenstvom zamietol. Súd prvej inštancie povolil žalovanému dlžnú sumu splácať v mesačných splátkach po 30,- Eur vzhľadom k jeho pomerom v súlade s § 232 ods. 3 a 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) s tým, že v prípade nezaplatenia čo len jednej zo splátok sa stane splatný celý zostatok dlhu.

1.2. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 C. s. p. tak, že nepriznal náhradu trov konania žiadnej zo strán z dôvodu, že ani jedna nebola v konaní plne úspešná.

2. Proti druhému a tretiemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) C. s. p., t. j., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca má za to, že v konaní boli naplnené zákonné podmienky na vydanie rozsudku pre uznanie nároku, nakoľko žalovaný žalobcov uplatnený nárok, čo do dôvodu, aj čo do výšky výslovne pred súdom prvej inštancie uznal. Právny zástupca žalobcu súdu prvej inštancie navrhol, aby spor rozhodol rozsudkom pre uznanie nároku, avšak ten túto skutočnosť opomenul a v odôvodnení rozhodnutia sa s ňou žiadnym spôsobom nevysporiadal, resp. neuviedol dôvody prečo neboli naplnené podmienky vydania rozsudku pre uznanie. Žalovaný si svoje povinnosti, ktoré mu vyplývali zo zmlúv prestal plniť, keď riadne a včas neuhradil cenu poskytnutých služieb celkovo vo výške 202,14 Eur. Zo strany žalovaného došlo k porušeniu viacerých zmluvných ustanovení a to povinností vyplývajúcich z článku 2 bod 2.3 písm. a) písm. c) a písm. e) dodatku, v dôsledku čoho bol žalobca nútený pristúpiť k odpojeniu poskytovania telekomunikačných služieb. V zmysle článku 1. bod 1.2 uzavretých dodatkov si bol žalovaný vedomý, že mobilné zariadenia sú mu odpredávané za akciovú cenu výlučne z dôvodu, že sa zaviazal užívať služby poskytované žalobcom v zmysle uzavretých zmlúv a dodatkov. Z dôvodu porušenia vyššie uvedených zmluvných povinností zo strany žalovaného nastali podľa názoru žalobcu také právne účinky, v dôsledku ktorých je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu, ktorej základná výška predstavuje doplatok do maloobchodnej ceny odpredaného mobilného zariadenia, t.j. rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou mobilného zariadenia a akciovou kúpnu cenou poskytnutej žalovanému žalobcom za podmienky zotrvania v zmluvnom vzťahu po dohodnutú dobu a

plnenia zmluvných povinností riadne a včas. Samotnému uzatvoreniu zmlúv a dodatkov predchádzala predzmluvná fáza, v rámci ktorej žalobca informoval žalovaného o všetkých podstatných informáciách, žalovaný mal možnosť sa vyjadriť k zmluvným podmienkam a tieto následne modifikovať. Žalovaný mal možnosť so žalobcom uzatvoriť zmluvy aj bez zakúpenia zľavnených mobilných zariadení, prípadne uzatvoriť zmluvy či dodatky s rozdielnym obsahom. Žalovaný zmluvné podmienky vyplývajúce zo zmlúv a dodatkov akceptoval a svoj súhlas prejavil vlastnoručným podpisom na dokumentoch. V súvislosti s uvedeným žalobcovi nie je zrejmé, na základe akých skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že predmetná zmluvná podmienka nebola dojednaná individuálne. V prípade ak je predzmluvná fáza zachovaná a pre spotrebiteľa je vytvorený priestor pre modifikáciu návrhu, ide o individuálne dojednané podmienky, ktoré nemôžu predstavovať neprijateľné zmluvné podmienky. Na základe vyššie uvedeného žalobca žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe žalobcu vyhovie a prizná mu náhradu trov prvoinštančného konania alebo rozsudok zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a zároveň žiada, aby žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalobcu podľa § 34 C. s. p. preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C. s. p., z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C. s. p. a v rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok v zmysle § 380 ods. 2 C. s. p., ktoré vady nezistil a druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 C. s. p. pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie a o treťom výroku rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 C. s. p.

5. Odvolanie žalobcu je dôvodné. Dňa 22. decembra 2014 a dňa 10. apríla 2015 uzatvoril žalobca so žalovaným dve zmluvy o poskytovaní verejných služieb (zmluva č. J a zmluva č. J spolu s dodatkami k týmto zmluvám. Žalovaný za poskytnuté a čerpané služby neuhradil štyri faktúry, ktorými mu bolo účtovaných 17,99 Eur za fakturačné obdobie od 22.04.2015 do 21.05.2015; 17,99 Eur za fakturačné obdobie od 22.05.2015 do 21.06.2015, obe na základe zmluvy č. J a 101,16 Eur za fakturačné obdobie od 22.04.2015 do 21.05.2015; 65,- Eur za fakturačné obdobie od 22.05.2015 do 21.06.2015, obe na základe zmluvy č. J S. si uplatnil za poskytovanie verejných služieb a za porušenie povinností vyplývajúcich zo zmlúv a dodatkov žalovaným dokopy 778,64 Eur. Táto suma pozostávala z mesačných poplatkov spolu vo výške 202,14 Eur (17,99 + 17,99 + 101,16 + 65) a zo zníženej zmluvnej pokuty podľa bodu 2.5 dodatku vo výške 157,50 Eur (zmluva č. J a zmluvnej pokuty v plnej výške 419,- Eur (zmluva č. J Zníženú zmluvnú pokutu (XXX,XX Eur) vypočítal žalobca podľa vzorca uvedeného v bode 2.5 dodatku. V prípade dojednanej zmluvnej pokuty vo výške 419,- Eur žalobca k pomernému zníženiu nepristúpil, nakoľko k porušeniu zmluvných povinností zo strany žalovaného došlo hneď po uzavretí daného dodatku. Zároveň si žalobca uplatnil aj zákonný úrok z omeškania vo výške 5,05% ročne z dlžnej sumy od 18.12.2015 do zaplatenia.

6. V zmysle § 544 ods. 1 a 2 O. z. ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

6.1 Zmluvná pokuta slúži predovšetkým ako právny prostriedok zabezpečenia záväzku, ktorý má akcesorickú povahu. Dohoda o zmluvnej pokute musí mať písomnú formu a musí v nej byť jednoznačne špecifikovaná zmluvná povinnosť, na porušenie ktorej sa zmluvná pokuta viaže. Z tejto dohody musí byť zjavná forma zmluvnej pokuty a taktiež jej výška alebo spôsob jej určenia. „Účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka pod hrozbou majetkovej sankcie k riadnemu splneniu záväzku. Zmluvná pokuta teda predovšetkým predstavuje hrozbu dlžníkovi, že pokiaľ nesplní svoju zmluvnú povinnosť, vznikne mu povinnosť poskytnúť pre tento prípad dojednané plnenie t.j. pokutu. Dojednaná zmluvná pokuta má teda predovšetkým čeliť porušeniu povinnosti (funkcia prevenčná), lebo ak bude zabezpečená povinnosť plnená, bola hlavná funkcia zmluvnej pokuty vyčerpaná. Okrem toho zmluvná pokuta má aj funkciu reparačnú (uhradzovaciú), lebo jej zmyslom je tiež reparaovať na strane veriteľa ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zo strany dlžníka. Zároveň však zmluvná pokuta môže zahŕňať aj ďalšie sumy, ktoré predstavujú trest (sankciu) pre toho, kto povinnosť porušil, pričom zmluvná pokuta je nezávislou od vzniku škody,“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 172/2007 zo dňa 30.9.2008).

7. Podľa § 53 ods. 1 vety prvej O. z. spotrebiteľskej zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). Avšak nie každá podmienka, ktorá sa navonok môže individuálne javiť ako neprijateľná, musí mať za následok jej neprijateľnosť. Do úvahy treba zobrať aj ďalšie dojednané podmienky, všetky skutočnosti vyplývajúce z obsahu zmluvy aj okolnosti jej uzatvorenia.

7.1 Odvolací súd má za to, že zmluvná podmienka uvedená v článku 2 oboch dodatkov (účastník je povinný uhradiť zmluvnú pokutu, ak počas doby viazanosti uvedenej v článku 2 bode 2.3. dodatku poruší svoju povinnosť zotrvať v zmluvnom vzťahu s podnikom a po celú dobu viazanosti užívať bez prerušenia služby prostredníctvom SIM karty alebo poruší svoju povinnosť neuskutočniť žiadny taký úkon, ktorý by smeroval k ukončeniu zmluvy pred uplynutím doby viazanosti) neobsahuje také ustanovenie, ktoré by v prejednávanej spore spôsobovalo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalovaného (spotrebiteľa) ako skonštatoval súd prvej inštancie v bode 8. rozsudku. V posudzovanom prípade nie je sporné, že žalovaný porušil povinnosti vyplývajúce zo zmlúv a nezaplatil riadne a včas platby za poskytnuté služby, čím zadal príčinu žalobcovi prerušiť poskytovanie služieb žalovanému a žalobca nedosiahol predpokladaný zisk. Uzatvorením zmlúv získal žalovaný dva mobilné telefóny za cenu, za akú bežne na trhu nie sú dostupné. Túto zľavnenú cenu mu žalobca (dodávateľ) poskytol práve preto, že bude po určený čas (24 mesiacov) využívať jeho služby a platiť mu za ne dohodnutú cenu. Pokiaľ spotrebiteľ zo zmlúv riadne neplnil, bez dojednania o zmluvnej pokute by získal nepatričnú výhodu, keďže mobilné telefóny nadobudol do vlastníctva uzavretím zmlúv o poskytovaní služieb spolu s dodatkami k týmto zmluvám. Žalobca sa naopak pri neplnení povinností zo strany spotrebiteľa dostane do nevýhody, pretože mobilné telefóny predal spotrebiteľovi práve preto, že bude využívať jeho služby a platiť mu za ne plnenie. Nemožno sa teda stotožniť s tvrdením súdu prvej inštancie, že dojednanie o viazanosti na 24 mesiacov je neprijateľnou zmluvnou podmienkou pretože spôsobuje nerovnosť medzi zmluvnými stranami, keď práveže v prípade, že by nebol žalovaný sankcionovaný za porušenie svojej povinnosti zotrvať v zmluvnom vzťahu, získal by on nenáležitú výhodu na úkor žalobcu ako dodávateľa. Žiaden zo záväzkov žalovaného zotrvať v zmluvnom vzťahu so žalobcom po dohodnutú dobu neznemožňuje žalovanému ukončiť zmluvný vzťah zákonným spôsobom, čo je zdôraznené v dodatku k zmluve č. A 8468773 textom: „za porušenie tejto povinnosti (zotrvať v zmluvnom vzťahu s podnikom podľa zmluvy v znení tohto dodatku) sa v súlade s ustanoveniami článku 2 bodu 2.3 písm. a) tohto dodatku nepovažuje odstúpenie od zmluvy z dôvodov stanovených zákonom“. Výška zmluvných pokút bola dohodnutá pevnou sumou v súlade s § 544 ods. 2 O. z.

8. Súd prvej inštancie skonštatoval, že Občiansky zákonník obsahuje v § 517 ods. 2 vlastnú sankciu za omeškanie s platením peňažnej sumy v podobe úroku z omeškania a z toho dôvodu je vylúčené, aby bola so spotrebiteľom dohodnutá ďalšia sankcia za porušenie uvedenej povinnosti ako napríklad zmluvná pokuta z dôvodu, že by išlo o duplicitnú sankciu (zmluvná pokuta popri úroku z omeškania) za porušenie tej istej povinnosti, a teda odchýlenie od zákona v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd uvádza, že tento právny názor súdu prvej inštancie nie je správny. Žiadny právny predpis súbežné uplatnenie nároku na úrok z omeškania a zmluvnú pokutu za porušenie zmluvného záväzku nevyklučuje a keďže každé omeškanie splnenia peňažného dlhu je zo zákona sankcionované úrokom z omeškania, bolo by ustanovenie o možnosti dojednania zmluvnej pokuty nadbytočné. Odvolací súd poukazuje aj na to, že zmluvná pokuta je jedným z druhov zabezpečovacích prostriedkov a úrok z omeškania, ktorý tvorí príslušenstvo každej pohľadávky je zákonným dôsledkom omeškania, z čoho vyplýva, že sa jedná o dva rozdielne inštitúty. K otázke súbehu zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania sa vyjadril Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 7MCdo/9/2012 zo dňa 30. 09. 2013 (v občianskoprávnej veci týkajúcej sa spotrebiteľa), v ktorom uviedol, že: „zmluvná pokuta predstavuje zabezpečovací prostriedok, ktorého použitie, aplikáciu, jeho výšku alebo spôsob určenia si musia zmluvné strany výslovne (písomne) dohodnúť. Úrok z omeškania predstavuje tzv. zákonnú sankciu (príslušenstvo pohľadávky) pre prípad omeškania dlžníka s platením peňažného dlhu. Teda právo na zaplatenie úrokov z omeškania a zmluvnej pokuty má samostatné právne dôvody. Zatiaľ čo právo veriteľa požadovať úroky z omeškania vyplýva zo zákona (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>), právo požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty vyplýva z dohody medzi veriteľom a dlžníkom. Účelom zmluvnej pokuty je donútiť dlžníka pod hrozbou majetkovej sankcie k riadnemu splneniu záväzku. Zmluvná pokuta teda predovšetkým predstavuje hrozbu dlžníkovi, že pokiaľ nespĺni svoju zmluvnú povinnosť, vznikne mu povinnosť poskytnúť pre tento prípad dojednané plnenie t.j. pokutu. Dojednaná zmluvná pokuta má teda predovšetkým čeliť porušeniu povinnosti (funkcia prevenčná), lebo ak bude zabezpečená povinnosť plnená, bola hlavná funkcia zmluvnej pokuty vyčerpaná. Okrem toho zmluvná pokuta má aj funkciu reparačnú (uhradzovaciu), lebo jej zmyslom je tiež reparať na strane veriteľa

ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinnosti zo strany dlžníka. Zároveň však zmluvná pokuta môže zahŕňať aj ďalšie sumy, ktoré predstavujú trest (sankciu) pre toho, kto povinnosť porušil, pričom zmluvná pokuta je nezávislou od vzniku škody (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2008 sp. zn. 2 Cdo 172/2007 <<http://merit.slv.cz/2Cdo172/2007>>). „Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník sa súbehom zmluvnej pokuty a úroku z omeškania síce nezaoberajú, ale právna teória a aplikačná prax dospela k názoru, že v prípade ak si zmluvné strany dojednávajú pre prípad omeškania s plnením peňažného záväzku zmluvnú pokutu, tak je zmluvná strana, ktorá sa dostane do omeškania povinná druhej zmluvnej strane zaplatiť dojednanú zmluvnú pokutu ako aj úrok z omeškania. V Občianskom zákonníku, ani v Obchodnom zákonníku nie sú ustanovenia, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver o tom, že aplikácia úrokov z omeškania vylučuje možnosť uplatnenia zmluvnej pokuty a naopak (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 28. augusta 2000 sp. zn. 29 Cdo 742/99 <<http://merit.slv.cz/29Cdo742/99>>, podľa ktorého ak si účastníci záväzkového vzťahu dojednávajú pre prípad omeškania s plnením peňažného či nepeňažného záväzku zmluvnú pokutu, dlžník je povinný v prípade omeškania so splnením uvedeného záväzku zaplatiť veriteľovi dojednanú zmluvnú pokutu a vedľa toho aj úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40>>).“

9. K výške zmluvnej pokuty odvolací súd uvádza, že táto je určená regresívnym spôsobom, teda zohľadňuje dobu, počas ktorej si spotrebiteľ svoj záväzok zo zmluvy plní riadne a včas. Ani z tohto dôvodu nemožno dojednanie o zmluvnej pokute považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dohoda o zmluvnej pokute sa znižuje o pomernú časť za každý mesiac zmluvnej viazanosti, po ktorý žalovaný dodržal dohodnuté podmienky. Dojednanie výšky zmluvnej pokuty resp. spôsobu jej určenia je vecou dohody zmluvných strán. „Dohoda o zmluvnej pokute musí byť uzavretá písomne a musí v nej byť určená výška pokuty alebo v nej musí byť určený spôsob jej určenia. Výšku zmluvnej pokuty možno určiť jednorazovo pevnou sumou, prípadne v percentách, či zlomkom ceny alebo aj ako sumu, ktorá sa môže určitým spôsobom opakovať. Jej výška alebo spôsob určenia však musí byť vyjadrená jednoznačne, rovnako ako zmluvná povinnosť, pre prípad porušenia ktorej bola zmluvná pokuta dojednaná, inak je takáto dohoda neplatná“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. MOBdo V 4/2003).

9.1. Žalovaný uzatvoril prvú zmluvu o poskytovaní verejných služieb dňa 22.12.2014 s dobou viazanosti na 24 mesiacov, kde bola dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 189,- Eur, z ktorej si plnil svoje povinnosti iba 4 mesiace. Žalovanému tak vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 157,50 Eur, rovnajúcej sa rozdielu medzi počtom mesiacov viazanosti - 24 mesiacov a počtom celých mesiacov, ktoré uplynuli od uzavretia dodatku do okamihu prvého porušenia zmluvnej povinnosti - 4 mesiace ($24 - 4 = 20$ mesiacov), ktorá sa následne vynásobí číslom, ktoré má v čitateli výšku zmluvnej pokuty a v menovateli číslo rovnajúce sa počtu mesiacov doby viazanosti, t.j. 189 (výška celej zmluvnej pokuty) / 24 (doba viazanosti) = $7,875$; 20 mesiacov $\times 7,875$ je potom výsledná suma zníženej zmluvnej pokuty vo výške 157,50 Eur. Druhú zmluvu uzatvoril žalovaný dňa 10.04.2015, z ktorej porušil žalovaný prevzaté povinnosti hneď na začiatku. Zmluvná pokuta bola dohodnutá vo výške 419,- Eur. Odo dňa uzavretia dodatku 10.04.2015 do okamihu porušenia povinnosti žalovaným dňom 10.05.2015 (nasledujúcim dňom po splatnosti prvej faktúry za poskytnuté služby) neuplynul ani jeden celý mesiac, a preto nedošlo k alikvotnému zníženiu dohodnutej zmluvnej pokuty a žalovanému vznikla povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu v sume 419,- Eur. To, že výška zmluvnej pokuty u oboch zmlúv zodpovedá výške zľavy z ceny mobilného telefónu poskytnutej žalobcom žalovanému oproti jeho záväzku užívať služby žalobcu po dobu 24 mesiacov je len výsledkom dohody zmluvných strán o spôsobe určenia výšky zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta zabezpečovala záväzok žalovaného zotrvať so žalobcom v zmluvnom vzťahu po dobu 24 mesiacov a využívať dohodnuté služby. U zmluvy č. A 8236055 bol dohodnutý účastnícky program Mobilný internet Klasik v cene minimálne 17,99 Eur mesačne, u zmluvy č. A XXXXXXXX za účastnícky program Panter Pro 65,- Eur s osobitným roamingovým balíkom bola dohodnutá cena 65,- Eur mesačne. Za dobu 24 mesiacov z oboch zmlúv očakával žalobca príjem vo výške $1\,991,76$ Eur ($17,99$ Eur $\times 24$ mesiacov = $431,76$ Eur + $65,-$ Eur $\times 24$ mesiacov = $1560,-$ Eur) a dostalo sa mu len $4 \times 17,99$ Eur = $71,96$ Eur. Rozdiel týchto súm $1\,919,80$ Eur ďaleko preyšuje sumu zmluvnej pokuty (dohodnutej $189,-$ Eur + $419,-$ Eur) aj priznanej ($157,50$ Eur + $419,-$ Eur). Názor odvolacieho súdu odlišný od názoru súdu prvej inštancie o neprijateľnosti zmluvnej podmienky zaväzujúcej žalovaného zaplatiť zmluvnú pokutu je založený na týchto skutočnostiach. Dôvodom zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v dôsledku dôvodne uplatneného odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p. bolo odlišné právne posúdenie veci v otázke neprijateľných zmluvných podmienok odvolacím súdom.

10. Súd prvej inštancie poukázal v odôvodnení rozsudku na rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky, podľa ktorých zmluvné dojednanie týkajúce sa zmluvnej pokuty dohodnutej medzi žalobcom a žalovaným zohľadňujúce časový aspekt už boli vyhlásené za neprijateľné zmluvné podmienky (rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9C/272/2014 zo dňa 12. júna 2015, právoplatný 4. júla 2015, rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 6C/509/2014, rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 20C/334/2014 zo dňa 13. marca 2015 a rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 13C/354/2014 zo dňa 17. februára 2015). Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie neposúdil obsah zmluvných dojednaní o zmluvnej pokute náležitým spôsobom. V posudzovanej veci sa totiž nejedná o totožné dojednania o zmluvnej pokute, ktoré už boli súdom prvej inštancie špecifikovanými rozhodnutiami všeobecných súdov vyhlásené za neprijateľné zmluvné podmienky. Vychádzajúc z konkrétnych skutkových okolností danej veci, predovšetkým z obsahu dodatku je zrejmé, že znenie dohody o zmluvnej pokute uvedené v dodatku zo dňa 12.12.2014 k zmluve č. J a v dodatku zo dňa 10.04.2015 k zmluve č. J nie sú totožné s obsahom znenia dohody o zmluvnej pokute, ktorá bola rozhodnutiami iných súdov vyhlásená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. V danom prípade je dojednanie zmluvnej pokuty ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu v zmluvných vzťahoch v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky.

10.1 Je potrebné uviesť, že po prijatí záväzku SR zabezpečiť vysokú ochranu práv spotrebiteľov v zmysle legislatívy EÚ súdy vo väčšine prípadov žaloby o zaplatenie zmluvných pokút zamietali z dôvodu, že neprimerane postihovali spotrebiteľa aj za malé alebo nezavinené porušenie zmluvných povinností, ale tiež to, že dodávatelia prispôbili zmluvy uzatvárané so spotrebiteľmi výsledkom súdnych sporov tak, aby ich nároky boli v súlade so zákonom a v súdnych konaniach priechodné.

11. Dôkazné bremeno za účelom preukázania individuálneho dojednania zmluvných ustanovení v zmysle § 53 ods. 3 O. z. nesie dodávateľ (žalobca). Aj keď je potrebné stotožniť sa s tým, že zmluvy i dodatky sú pripravené na vopred predtlačenom formulári, do ktorého sa vpisujú údaje o žalovanom, opomenúť nemožno, že ich doplneniu musela predchádzať predzmluvná fáza a rozhodnutie žalovaného uzatvoriť tento typ zmluvy, ako tvrdil žalobca. Navyše, žalovaný tvrdenie žalobcu v tomto smere nepoprel, naopak na pojednávaní konanom sa dňa 27.04.2018 uviedol, že „uznáva žalovanú pohľadávku a v podstate aj zmluvnú pokutu“.

11.1 K námietke žalobcu o tom že, súd prvej inštancie nerozhodol vo veci rozsudkom pre uznanie hoci na to boli splnené zákonné predpoklady, odvolací súd uvádza, že nezdieľa názor žalobcu o zákonom príkaze adresovanom súdu v § 282 C. s. p. rozhodnúť spor rozsudkom pre uznanie v každom prípade uznávacieho prejavu. Ak by sa žalobou uplatňoval nárok v rozpore s hmotným právom, nemôže procesný predpis donútiť súd vydať rozsudok priznávajúci takýto nárok. Rovnako ako v prípade schvaľovania zmiernu podľa § 148 ods. 2 C. s. p. je podľa názoru odvolacieho súdu prípustná jeho úvaha o tom, či uplatňovaný nárok je v súlade so všeobecne záväznými predpismi. Odvolací súd ešte dodáva, že hoci rozsudok pre uznanie nároku nie je vylúčený ani v spotrebiteľských sporoch, väčšina odbornej verejnosti zastáva názor, že súd nesmie rozhodnúť rozsudkom pre uznanie nároku, pokiaľ spotrebiteľská zmluva alebo iné zmluvné dokumenty súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou obsahujú zmluvnú podmienku, ktorá je neprijateľná. Názor súdu prvej inštancie týkajúci sa neprijateľnej zmluvnej podmienky síce nebol správny, avšak s poukazom na to, že súdy sú povinné v spotrebiteľských sporoch chrániť slabšiu stranu, súd prvej inštancie konal správne, keď nerozhodol vec rozsudkom pre uznanie aj napriek splneniu podmienok vyžadovaných v § 282 C. s. p., ak bol toho názoru, že zmluvy obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky.

12. Predmetom odvolacieho konania zostalo zaplatenie zmluvných pokút 157,50 Eur a 419,- Eur, spolu vo výške 576,50 Eur, pričom odvolací súd žalobe v tejto časti vzhľadom na vyššie uvedené vyhovel. Žalovaný je v omeškaní s plnením jeho záväzku a žalobca žiadal priznať ročný úrok z omeškania 5,05 % od 18.12.2015 (t.j. odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na dodatočné plnenie uvedenej v pokuse o pokonávku) do zaplatenia z dlžnej sumy. Odvolací súd s poukazom na nález Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 107/07- 43 zo dňa 30. 10. 2007, podľa ktorého zmluvná pokuta ako samostatný nárok môže byť predmetom ďalšieho úročenia v zmysle § 517 ods. 1 veta prvá, ods. 2 a § 563 O. z. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške určenej v § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (aj s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/105/2003 zo dňa 27.03.2003, ktorý dospel k záveru, že „Je-li dlužník v prodlení se zaplacením smluvní pokuty, může ze smluvní pokuty, s níž je dlužník v prodlení, věřitel požadovat úrok z prodlení“ a aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/1325/2004 zo dňa 15 decembra 2005).

13. Odvolací súd rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 a 2 C. s. p. v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p. a § 255 ods. 1 C. s. p. o nároku na náhradu trov konania prvoinštančného i odvolacieho, pretože zmenil prvostupňové rozhodnutie (§ 396 ods. 2 C. s. p.). Podľa § 255 ods. 1 súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovi priznal aj súdom prvej inštancie zamietnutú istinu vo výške 576,50 Eur spolu s 5,05 % úrokom z omeškania ročne a žalobca bol v konaní úspešný v celom rozsahu, uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania pred súdom prvej inštancie i pred odvolacím súdom v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania. O výške a prijímateľovi náhrady trov konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Z tohto dôvodu určil odvolací súd začiatok lehoty na plnenie podľa § 232 ods. 2 C. s. p. od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

14. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).